

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3200/2016. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 2.Mpkf.22.794/2015/3. számú végzése, valamint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.530/2015/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az alkotmányjogi panasz eljárás alapjául szolgáló egyedi ügy a következő tényállás alapján indult meg. Az indítványozó 2012-ben közfoglalkoztatási jogviszonyban állt Mezőcsát Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatalával (később: Mezőcsát Város Közös Önkormányzati Hivatala; a továbbiakban: II. rendű alperes), amelynél a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: I. rendű alperes) látta el a bérszámfejtési feladatokat. Az indítványozóval szemben a közfoglalkoztatási jogviszony fennállása alatt két végrehajtási eljárást indítottak, mindkettő pénzügyi szembeni lejárt hiteltartozáson alapult. Az I. rendű alperes a bérszámfejtés során megkísérelte az indítványozó nettó 47 029 Ft-os munkabérének 50%-át levonásba helyezni, azonban annak fele nem érte el a 28 500 Ft-ot, így csak az előlotti részben tudta a letiltásokat számfejtetni.
- [2] A II. rendű alperes mint munkáltató a 28 500 Ft fölötti részt a letiltások alapján átutalta a végrehajtó és a végrehajtást kérők felé. Az indítványozó fizetési meghagyás útján 108 565 Ft elmaradt munkabért, valamint annak késedelmi kamatait, illetve a közjegyzői eljárási díjat követelte az I. rendű alperestől, akinek ellentmondása következtében a fizetési meghagyásos eljárás perré alakult. Az indítványozó álláspontja szerint az I. rendű alperes csak a végrehajtás alól mentes rész fölötti nettó munkabér 33%-át vonhatta volna le, mert nem álltak fenn az 50%-os levonásnak a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényben (a továbbiakban: Vht.) előírt feltételei.
- [3] A Miskolci Járásbíróság a pert megszüntette; a megszüntető végzést 2013. november 7-én a Miskolci Törvényszék hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per további tárgyalására, valamint újabb határozat hozatalára kötelezte. A Miskolci Járásbíróság az ügyet áttette a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. Az indítványozó utóbb a II. rendű alperest is perbe vonta, és a két alperes egyetemleges marasztalását kérte a megjelölt összegben.
- [4] A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozó keresetét elutasította. Az I. rendű alperes tekintetében arra mutatott rá, hogy csak bérszámfejtést végzett a munkáltató, a II. rendű alperes számára, ő maga azonban nem állt közfoglalkoztatási jogviszonyban az indítványozóval, így módon vele szemben az indítványozó munkaviszonyból fakadó követelést nem támaszthat.
- [5] A továbbiakban a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság kifejtette, hogy a Vht. 61. § (2) bekezdése, valamint 65. § (1) bekezdése alapján a főszabály az, hogy a munkabérből legfeljebb 33%-ot lehet levonni, azonban kivételes esetben, a Vht. 65. § (2) és (3) bekezdéseiben meghatározott, összesen négy jogcím valamelyike alapján az 50%-os levonásra is lehetőség nyílik. A Vht. 65. § (3) bekezdése szerinti eset – az adósnak több letiltása van – az indítványozó vonatkozásában megvalósult, amit maga az indítványozó is elismert, ezért a 33%-ot meghaladó levonás törvényes. Az indítványozó hivatkozott egy, a bírósági végrehajtással foglalkozó PhD-értekezésre, valamint az Európai Szociális Kartára és az Alaptörvényre, ezeket a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elutasította. Az ítélet ellen az indítványozó fellebbezett, melynek során kérte a Vht. Nagykommentárja egyik szerzőjének tanúként való meghallgatását.
- [6] Az elsőfokú ítéletet a Miskolci Törvényszék a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 254. § (3) bekezdése alapján, annak helyes indokai alapján helybenhagyta. A másodfokú ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyet a Kúria a határidő elmulasztása miatt

hivatalból elutasított. Ezután az indítványozó perújítási kérelmet terjesztett elő, melyet a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzésében a Pp. 261. § (1) bekezdése alapján elutasított, az indítványozó ugyanis túllépte a másodfokú ítélet 2015. január 30-án történő kézbesítésétől – ezáltal jogerőre emelkedésétől – számított hat hónapos határidőt.

- [7] A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság emellett utalt arra, hogy perújítási kérelem a Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjának sem felel meg, ugyanis nincs benne hivatkozás olyan új tényre, bizonyítékra, illetve jogerős bírói vagy más hatósági határozatra, amelyet a bíróság a perben nem bírált el. A végzés ellen az indítványozó fellebbezett, kérelmét a Miskolci Törvényszék elutasította.
- [8] 2. Az indítványozó a perújítási kérelmet elutasító elsőfokú végzéssel, valamint az ezt helybenhagyó másodfokú végzéssel szemben élt alkotmányjogi panasszal, melyhez utóbb, az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására hiánypótlást csatolt. Panaszában hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére és XXVIII. cikk (1), valamint (7) bekezdésére. Álláspontja szerint az ítélettől nem telt el öt év, és a törvény nem írja elő, hogy a felülvizsgálati kérelem Kúria általi elutasítása a perújítás tilalmával jár együtt.
- [9] Az indítványozónak – a perújítási kérelmet elutasító végzés indokolásával ellentétben – joga volt perújítással élni, mert a Kúria döntése utáni hat hónapos határidőt betartotta. A pertárgy értéke alapján felülvizsgálatnak nem volt helye, erről azonban őt sem a Miskolci Törvényszék, sem a Kúria nem tájékoztatta. Jogszabálysértő, hogy az eljáró bíróságok nem adtak lehetőséget a Vht. Nagykommentárja egyik, általa megnevezett szerzőjének tanúként való kihallgatására, illetve nem vették figyelembe a Nagykommentárban írottakat – annak ellenére, hogy a szerzők magas szaktudású személyek –, továbbá nem kértek állásfoglalást „a magasabb hatalmi szervektől”, illetve „magasabb bírósági szervektől”, pedig így eljárva az indítványozó álláspontja szerinti eredményre jutottak volna.
- [10] Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy a Miskolci Törvényszék a 2013. november 7-i végzésben kártérítési követelésnek minősítette az elmaradt munkabér iránti követelést; majd később, a támadott végzés meghozatala során – a Pp. 21. § (2) bekezdését megszegve – nem adott helyt az indítványozó kizárás iránti bejelentésének, annak ellenére, hogy a 2013. november 7-i végzést ugyanúgy a törvényszék 2. tanácsa hozta meg, mint a támadott végzést. A kizárás iránti bejelentés elutasítása miatt az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, a felülvizsgálat korlátairól való tájékoztatás elmaradása és a perújítási kérelem elutasítása az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdésének, az indítványozó érvelésének figyelmen kívül hagyása pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményezte.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az indítvány megfelel-e a törvényben foglalt – formai és tartalmi – befogadási feltételeknek, és így alkalmas-e az érdemi elbírálásra.
- [12] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mely feltételek teljesülése esetén tekinthető határozottnak a kérelem. Ezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét, valamint az indítványozói jogosultságát megalapozó alaptörvényi és törvényi (Abtv.-beli) előírásokat [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Megnevezte az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, és pontosan meghatározta, mely bírói döntéseket tartja azokkal ellentétesnek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Nevesítette az Alaptörvény azon rendelkezéseit, amelyek megítélése szerint sérültek az egyedi ügy során [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], és előterjesztett indokolást arra nézve, miért tartja azokkal ellentétesnek a kifogásolt bírói döntéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései az Alaptörvényben biztosított jogok [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], így sérelmük vizsgálatára az alkotmányjogi panasz elbírálása keretében van lehetőség. Ugyanakkor itt jegyzi meg az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvénynek az indítványozó által hivatkozott XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági eljárás tisztességességére vonatkozik, míg a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való alapvető jogot a XXVIII. cikk (1) bekezdése nevesíti. Mivel az indítványozó csak bírói döntéseket támad a panaszban, ezért az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére történő hivatkozásokra úgy tekint, mintha azok a XXVIII. cikk (1) bekezdésére irányulnának.
- [13] Az indítványozó kifejezetten kérte a Miskolci Törvényszék támadott végzésének – a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzésére kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését, ezért teljesül a kifejezett kérelem követelménye is [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [14] A Miskolci Törvényszék 2016. március 4-én kelt ítéletével szemben az indítványozó március 25-én postázta a panaszát közvetlenül az Alkotmánybíróságnak. A panaszt aztán az elsőfokú bíróság megküldte az Alkotmánybíróságnak. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt hatvan napos határidő teljesült.
- [15] Az Abtv. 27. §-a megköveteli az indítványozó érintettségét, valamint a jogorvoslatok kimerítését. Az indítványozó az egyedi ügyben felperesként vett részt, ezért érintettsége kétségtelenül megállapítható. Jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [16] Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett az Abtv. 29. §-ából fakadó követelmény teljesülését is, melynek értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [17] Az indítványozó mindenekelőtt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok nem fogadták el az ő jogszabályértelmezését, még hozzá annak ellenére sem, hogy ezt az értelmezést szaktekintélyek – egy PhD-értekezés és egy nagykommentár szerzői – is alátámasztották. Ezzel az érveléssel azonban voltaképpen a perújítási kérelmet elutasító végzéseken keresztül az egész megelőző eljárás során alkalmazott bírósági érvelést támadta, és az eljáró bíróságoknak a perújítás kérdésében kialakított álláspontját akarta megváltoztatni. Ez olyan jogértelmezési-jogalkalmazási kérdés, melynek elbírálásától az Alkotmánybíróság következetesen tartózkodik.
- [18] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az irányadó alaptörvény-értelmezési gyakorlat szerint „[a] bírósági jogértelmezésnek, jogalkalmazásnak közvetlenül kell valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vezetnie”, és „[a] bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság később ezt az álláspontot kifejezetten a perújítás megengedhetőségével kapcsolatban is rögzítette {3055/2015. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [26]–[27]}.
- [19] Nem mutat rá az indítvány olyan körülményre, amely a jogorvoslati jog sérelmének érdemi vizsgálatát indokolná. Az indítványozó a perújítást rendes jogorvoslatként jelöli meg, ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközőnek is tekinti, hogy az eljáró bíróságok nem adtak helyt a perújítási kérelmének. Ezzel szemben azonban a perújítás a rendkívüli jogorvoslatok körébe tartozik, és mint ilyen, nem hozható érdemi alkotmányjogi összefüggésbe a jogorvoslati joggal. A jogorvoslati jog lényege abban áll, hogy az érintett jogát vagy jogos érdekét befolyásoló határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni {Vö. pl. 3157/2014. (V. 23.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az indítványozó által is igénybe vett fellebbezés lehetőségével ez a jog a jelen ügyben is biztosítva volt. Ehhez képest az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy a rendkívüli jogorvoslatok lehetőségének biztosítása a jogorvoslati jogból nem levezethető követelmény {lásd újabban: 3071/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]}. Ezért az indítvány a jogorvoslati jog vonatkozásában sem felel meg az Abtv. 29. §-ának.
- [20] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2016. október 4.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/600/2016.

